

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2015. szeptember 9.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet — Az 1. cikk (2) bekezdése és a 49. cikk — Joghatóság és a határozatok elismerése a polgári és kereskedelmi ügyekben — Kizárt tárgykörök — Családjog — 2201/2003/EK rendelet — A 47. cikk (1) bekezdése — Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban — Láthatási jogot kényszerítő bírság mellett megállapító határozat — A kényszerítő bírság végrehajtása”

A C-4/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Korkein oikeus (Finnország) a Bírósághoz 2014. január 6-án érkezett, 2013. december 31-i határozatával terjesztett elő az előtte

Christophe Bohez

és

Ingrid Wiertz között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, S. Rodin, E. Levits, M. Berger (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. január 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- C. Bohez képviseletében L. Koskenvuo asianajaja,
- a finn kormány képviseletében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviseletében L. Banciella Rodríguez-Miñón, meghatalmazotti minőségben,
- a litván kormány képviseletében D. Kriaučiūnas és R. Dzikovič, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében A.-M. Rouchaud-Joët és E. Paasivirta, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: finn.

a főtanácsnok indítványának a 2015. április 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) 1. cikke (2) bekezdésének és 49. cikkének, valamint a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o., helyesbítés: HL 2013. L 82., 63. o.) 47. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a C. Bohez és I. Wiertz között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya egy olyan kényszerítő bírságnak a Finnországban való végrehajtása, amelyet egy belga bíróság által meghozott határozatban állapítottak meg a C. Bohez-nek a gyermekei tekintetében megítélt láthatási jog tiszteletben tartásának a biztosítása céljából.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 44/2001 rendelet

- 3 A 44/2001 rendelet 1. cikkének a rendelet hatályára vonatkozó (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. [...]

(2) E rendelet nem vonatkozik:

- a) természetes személyek személyi állapotára, jog- és cselekvőképességére, házassági vagyoni jogra, végrendeletre és öröklésre;

[...]”

- 4 E rendelet 45. cikkének (2) bekezdése, amely az „Elismerés és végrehajtás” című III. fejezetbe illeszkedik, a következőket írja elő:

„A külföldi határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.”

- 5 Az említett rendelet 49. cikke, amely ugyanezen III. fejezet részét képezi, a következőképpen rendelkezik:

„Kényszerítő bírságot elrendelő külföldi határozat kizárólag akkor hajtható végre abban a tagállamban, amelyben a végrehajtást kérték, ha a fizetendő összeg mértékét a származási tagállam bíróságai jogerősen megállapították.”

A 2201/2003 rendelet

- 6 A 2201/2003 rendelet hatályon kívül helyezte a házassági ügyekben és a házastársaknak a közös gyermekekkel kapcsolatos szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. május 29-i 1347/2000/EK tanácsi rendeletet (HL L 160., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 209. o.), és annak helyébe lépett.
- 7 A 2201/2003 rendelet (2) preambulumbekzdése emlékeztet arra, hogy a bírósági határozatok kölcsönös elismerésének elve egy valóságos jogi térség létrehozásához elengedhetetlen, és a láthatási jogokat prioritásként határozták meg.
- 8 E rendelet 1. cikke a rendelet hatályát a következőképpen határozza meg:
- „(1) Ezt a rendeletet a bíróság jellegétől függetlenül az alábbiakkal kapcsolatos polgári ügyekben kell alkalmazni:
- [...]
- b) a szülői felelősség megállapítása, gyakorlása, átruházása, korlátozása vagy megszüntetése.
- (2) Az (1) bekezdés b) pontjában említett ügyek különösen a következőkkel foglalkoznak:
- a) felügyeleti jog és kapcsolattartási jog [helyesen: láthatási jog];
- [...]”
- 9 Az említett rendelet 26. cikke értelmében „[a] határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül”.
- 10 A láthatási jogra vonatkozó határozatok végrehajthatóságával kapcsolatban ugyanezen rendelet 28. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:
- „A mindkét fél közös gyermeke tekintetében a szülői felelősség gyakorlásáról valamely tagállamban hozott határozat, amely az adott tagállamban végrehajtható, és amelyet kézbesítettek, más tagállamban akkor kerül végrehajtásra, ha bármely érdekelt fél kérelmére ott végrehajthatóvá nyilvánították.”
- 11 A láthatási jogra vonatkozó határozatok bizonyos feltételek mellett automatikus végrehajtási rendszer tárgyát képezhetik. E tekintetben a 2201/2003 rendelet 41. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőket írja elő:
- „A valamely tagállamban meghozott végrehajtható határozat alapján biztosított [...] láthatási jogokat egy másik tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánításának szükségessége és az elismerése megtagadásának lehetősége nélkül ismerik el és hajtják végre, amennyiben a határozatot az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban a (2) bekezdéssel összhangban igazolták.”
- 12 E rendelet 47. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a végrehajtási eljárásra a végrehajtás helye szerinti tagállam joga az irányadó.

A nemzeti jog

A belga jog

- 13 A belga jogban a kényszerítő bírságot az eljárásjogi törvénykönyv 1385a–1385h. cikke szabályozza. E törvénykönyv 1385a. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A bíróság arra az esetre, ha a főkötelezettséget nem teljesítenék, valamely fél kérelmére a másik felet kényszerítő bírság elnevezésű pénzösszeg megfizetésére kötelezheti, függetlenül az esetleges kártérítéstől [...]”

- 14 Az említett törvénykönyv 1385b. cikke a következőket írja elő:

„A bíróság a kényszerítő bírságot egyszeri összegként, időegységnyi tételenként vagy jogsértésenként is megállapíthatja. Az utóbbi két esetben a bíróság meghatározhatja azt az összeget is, amelyen túl a kényszerítő bírság megfizetésére kötelezés hatályát veszti.”

- 15 Ugyanezen törvénykönyv 1385c. cikke szerint a végrehajtható okiratot, amely lehetővé teszi a kényszerítő bírság behajtását, maga az azt előíró bírósági határozat képezi, és a jogosultnak a végrehajtás megkezdése előtt nem kell megállapíttatnia a kényszerítő bírság összegét.

- 16 A kényszerítő bírság jogosultjának kell bizonyítania azt, hogy az annak alkalmazására vonatkozó feltételek fennállnak. Az adós részéről történő vitatás esetén az említett jogosultnak kell bizonyítania a hivatkozott mulasztásokat. A végrehajtást elrendelő bíróság feladata annak értékelése, hogy a kényszerítő bírságra vonatkozó feltételek fennállnak-e.

A finn jog

- 17 A finn jogban a láthatási jog tiszteletben tartásának a biztosítása céljából kiszabott kényszerítő bírságot a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó határozatok végrehajtásáról szóló törvény (lapsen huoltoaja tapaamisoikeutta koskevan päätöksien täytäntöönpanosta annettu laki, a továbbiakban: TpL) és a kényszerítő bírságról szóló törvény (uhkasakkolaki) szabályozza.

- 18 A TpL 16. §-ának (2) bekezdése szerint az a bíróság, amely a láthatási jogra vonatkozó határozat meghozatalát követően az ezen jog végrehajtását érintő ügyben jár el, a végrehajtási eljárás alperesét kényszerítő bírság terhe mellett a határozatban foglaltak teljesítésére kötelezheti.

- 19 A TpL 18. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a kényszerítő bírságot főszabály szerint fix összegként állapítják meg. Amennyiben ezt különleges ok indokolja, összege ugyanakkor halmazott összegekben is megállapítható.

- 20 A kényszerítő bírságot minden esetben az állam, nem pedig a jogosult javára kell megfizetni.

- 21 A TpL 19. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a bíróság újbóli kérelemre elrendelheti a megállapított kényszerítő bírság megfizetését, ha ezt indokoltnak tekinti. A kényszerítő bírság megfizetése nem rendelhető el, ha a kötelezett bizonyítja, hogy alapos okból nem teljesítette a kötelezettséget, vagy ha a kötelezettséget időközben teljesítették.

- 22 A kényszerítő bírságról szóló törvény 11. cikke felhatalmazza a bíróságot arra, hogy a megfizetendő kényszerítő bírság összegét az eredetileg meghatározotthoz képest csökkentse abban az esetben, ha a főkötelezettséget jelentős részben teljesítették, vagy a kötelezett fizetőképessége jelentős mértékben csökkent, vagy más alapos indok áll fenn.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 23 C. Bohez és I. Wiertz az 1997-es év során Belgiumban házasságot kötött, melyből két gyermek született. A pár a 2005-ös év során elvált, és I. Wiertz Finnországba költözött.
- 24 2007. március 28-án a rechtbank van eerste aanleg te Gent (genti elsőfokú bíróság [Belgium]) határozatot hozott a szülői felügyeleti jogról, a tartózkodási hely meghatározásáról, a láthatási jogról, valamint e gyermekek tartásáról (a továbbiakban: 2007. március 28-i határozat). A C. Bohez számára biztosított láthatási jog tiszteletben tartásának biztosítása céljából e bíróság a határozattal együtt kényszerítő bírságot is megállapított, melynek összege gyermekenként 1000 euró volt minden olyan napért, amelyen a gyermeket nem adták át részére. A kényszerítő bírság legmagasabb összegeként 25 000 eurót állapítottak meg.
- 25 C. Bohez azt kérte a finn bíróságoktól, hogy I. Wiertzet kötelezzék arra, hogy fizesse meg részére a 2007. március 28-i határozatban megállapított kényszerítő bírságot, vagy pedig nyilvánítsák Finnországban végrehajthatónak e határozatot. Kérelme alátámasztása érdekében az Itä-Uudenmaan käräjäoikeus (Itä Uusimaa-i elsőfokú bíróság [Finnország]) előtt előadta, hogy számos láthatásra nem került sor, így már elérték az e határozatban megállapított legmagasabb összeget. Arra hivatkozva, hogy a belga jogban a kényszerítő bírság behajtását közvetlenül a bírósági határozatokat végrehajtó hatóságok végzik, anélkül hogy ehhez új bírósági eljárásra lenne szükség, úgy ítéli meg, hogy kérelmének olyan kérelemnek kell tekinteni, amely esedékes pénzkövetelés behajtására irányul, és így a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik.
- 26 I. Wiertz a maga részéről azzal érvelt, hogy a vele szemben megállapított kényszerítő bírságot belga bíróság nem erősítette meg jogerősen, ennél fogva a 2007. március 28-i határozat nem hajtható végre. Egyetlen hatóság sem állapította meg olyan mulasztások fennállását, amelyek a kényszerítő bírság megfizetésére irányuló kötelezettséget vonnának maguk után.
- 27 2012. március 8-i határozatával az Itä-Uudenmaan käräjäoikeus megállapította, hogy a kérelem nem egy láthatási jogról szóló határozat végrehajtására irányult, hanem kizárólag az említett határozat tiszteletben tartása érdekében előírt kényszerítő bírság végrehajtására. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy mivel fizetési kötelezettséget megállapító határozat végrehajtására vonatkozik, e kérelem a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik. Rámutatva ugyanakkor arra, hogy a 2007. március 28-i határozat az e rendelet 49. cikkében szereplő követelményekkel ellentétben csak egy olyan időszakos kényszerítő bírságot írt elő, amelynek végleges összegét nem állapították meg, az Itä-Uudenmaan käräjäoikeus elfogadhatatlannak nyilvánította C. Bohez kérelmét.
- 28 A Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság) C. Bohez fellebbezésére eljárva 2012. augusztus 16-i határozatával helybenhagyta a kérelemnek az elfogadhatatlanság miatti elutasítását. A határozat alapjául szolgáló indokolás azonban az elsőfokú bíróságétól eltérő elemzést ismertetett. A Helsingin hovioikeus ugyanis, mivel úgy ítélte meg, hogy C. Bohez kérelme egy láthatási jogra vonatkozó határozat végrehajtásával függ össze, úgy döntött, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjára figyelemmel az nem ezen utóbbi rendelet, hanem a 2201/2003 rendelet hatálya alá tartozik. Ennél fogva az ezen utóbbi rendelet 47. cikkének (1) bekezdése alapján a végrehajtási eljárást a jelen ügyben a finn jog, vagyis a TpL határozza meg.
- 29 C. Bohez fellebbezést nyújtott be a Korkein oikeushoz (legfelsőbb bíróság), amelyben a Helsingin hovioikeus 2012. augusztus 16-i határozatának hatályon kívül helyezését kéri, és megismétli az elsőfokú eljárásban előterjesztett kérelmeit.

30 E körülmények között a Korkein oikeus úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 1. cikkének (2) bekezdését, hogy azok az ügyek, amelyek tárgyát olyan kényszerítő bírság végrehajtása képezi, amelyet a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó jogvitában a főkötelezettség biztosítása céljából állapítottak meg, nem tartoznak e rendelet hatálya alá?
- 2) Abban az esetben, ha az előző kérdésben említett ügyek a 44/2001 rendelet hatálya alá tartoznak, úgy kell-e értelmezni e rendelet 49. cikkét, hogy a kényszerítő bírság napi tétele, amely a származási tagállamban magában a megállapított összegben végrehajtható, de amelynek végleges összege a kényszerítőbírság-fizetésre kötelezett személy kérelme vagy előadása nyomán változhat, valamely [másik] tagállamban csak akkor hajtható végre, ha annak mértékét a származási tagállamban külön jogerősen megállapítják?
- 3) Abban az esetben, ha az előzőekben ismertetett ügyek nem tartoznak a 44/2001 rendelet hatálya alá, úgy kell-e értelmezni a 2201/2003 rendelet 47. cikkének (1) bekezdését, hogy a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó végrehajtási és biztosítási intézkedések az említett rendelkezés értelmében vett végrehajtási eljárás körébe tartoznak, amelyre a végrehajtás helye szerinti tagállam joga az irányadó, vagy azok a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó határozat olyan részét képezhetik, amelyet a 2201/2003 rendelet alapján a másik tagállamban kell végrehajtani?
- 4) Abban az esetben, ha e kényszerítő bírság végrehajtását más tagállamban kérik, meg kell-e követelni, hogy a végrehajtandó kényszerítő bírság mértéke abban a tagállamban, amelyben a határozatot hozták, külön jogerősen meg legyen állapítva, akkor is, ha a végrehajtás során nem alkalmazható a 44/2001 rendelet?
- 5) Ha a szülői láthatási jog érvényesítése céljából megállapított kényszerítő bírság más tagállamban végrehajtható, anélkül hogy a végrehajtandó kényszerítő bírság mértékét a származási tagállamban külön jogerősen megállapították volna:
 - a) mégis annak vizsgálatát feltételezi-e a kényszerítő bírság végrehajtása, hogy a láthatási jog gyakorlását olyan okok akadályozták-e meg, amelyeket a gyermek jogaira tekintettel feltétlenül figyelembe kellett venni, vagy
 - b) melyik bíróság rendelkezik joghatósággal ebben az esetben e körülmények vizsgálatára, pontosabban,
 - i. a végrehajtás helye szerinti állam bíróságának joghatósága minden esetben annak vizsgálatára korlátozódik-e, hogy a szülői láthatási jog gyakorlásának állítólagos megakadályozása olyan okon alapult-e, amely kifejezetten kiderül az ügy érdemében hozott határozatból, vagy
 - ii. az következik-e a gyermekeknek az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) által védett jogaiból, hogy a végrehajtás helye szerinti állam bírósága szélesebb körű jogkörrel vagy kötelezettséggel rendelkezik annak vizsgálatára, hogy a láthatási jog gyakorlását olyan okok akadályozták-e meg, amelyeket a gyermek jogainak védelme érdekében feltétlenül figyelembe kellett venni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelet alkalmazandó az olyan kényszerítő bírságnak a valamely tagállamban való végrehajtására, amelyet a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó, valamely más tagállamban hozott határozatban állapítottak meg, az ezen láthatási jognak az a szülői felügyeleti jog jogosultja által történő tiszteletben tartásának a biztosítása céljából.
- 32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet hatálya a „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmára korlátozódik. Ezt a hatályt alapvetően olyan tényezőkre tekintettel határozták meg, amelyek a peres felek közötti jogviszony jellegére vagy a jogvita tárgyára vezethetők vissza (lásd: Realchemie Nederland ítélet, C-406/09, EU:C:2011:668, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 33 Konkrétabban az ideiglenes intézkedéseket illetően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a Brüsszeli Egyezmény hatálya alá tartozásukat nem a saját jellemzőik, hanem azon jogosultságok jellemzői határozzák meg, amelyek védelmét biztosítják (lásd: Realchemie Nederland ítélet, C-406/09, EU:C:2011:668, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A Bíróság így egy olyan bírság fizetésére való kötelezés végrehajtása tekintetében, amelyet valamely más tagállam bírósága rendelt el egy polgári és kereskedelmi tárgyban hozott bírósági határozat által előírt tilalom betartása biztosításának a céljából, megállapította, hogy ezen végrehajtási jog természete azon alanyi jog természetétől függ, amelynek megsértése alapján a végrehajtást elrendelték (lásd ebben az értelemben: Realchemie Nederland ítélet C-406/09, EU:C:2011:668, 42. pont).
- 35 A jelen ügyben a belga eljárási törvénykönyv 1385a. cikkéből, melynek alapján a származási ország bírósága az alapügy tárgyát képező kényszerítő bírságot megállapította, az következik, hogy ez az intézkedés valamely fél kérelmére a másik fél arra való kötelezését jelenti, hogy egy bizonyos pénzüsszeget fizessen meg abban az esetben, ha ezen utóbbi nem felelne meg a rá háruló főkötelezettségnek. Ebből következően a kényszerítő bírság e főkötelezettség tekintetében járulékos jellegű.
- 36 Ezenfelül a bíróság előtti iratokból következik, hogy az alapügy tárgyát képező kényszerítő bírság célja az ugyanebben a határozatban a származási ország bírósága által megadott láthatási jog hatékonyságának a biztosítása. E kényszerítő bírság ugyanis azt célozza, hogy a gyermek feletti felügyeleti joggal rendelkező személy tekintetében pénzügyi nyomás érvényesüljön annak érdekében, hogy e láthatási jog végrehajtásában közreműködjön.
- 37 Márpedig a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja kifejezetten kizárja e rendelet hatálya alól a természetes személyek személyi állapotát, amely fogalom magában foglalja a gyermek személyét illető szülői felelősség gyakorlását.
- 38 Ezen kizárás miatt és e joghézag orvoslása céljából fogadták el egymást követően az 1347/2000 és a 2201/2003 rendeletet, amelyeknek a hatálya magában foglalja többek között a szülői felelősséggel kapcsolatos kérdéseket. E kérdések között szerepel többek között – amint azt a 2201/2003 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja megállapítja – a felügyeleti jog és a láthatási jog.
- 39 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az olyan kényszerítő bírság, amelynek a végrehajtását az alapügyben kérelmezik, járulékos intézkedés, melynek célja egy olyan jog védelmének a biztosítása, amely nem a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik, hanem a 2201/2003 rendelet hatálya alá.

40 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e rendelet nem alkalmazható az olyan kényszerítő bírságnak a valamely tagállamban való végrehajtására, amelyet a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó, valamely más tagállamban hozott határozatban, az ezen láthatási jognak az e szülői felügyeleti jog jogosultja által történő tiszteletben tartásának a biztosítása céljából állapítottak meg.

A második kérdésről

41 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel nem szükséges megválaszolni a második kérdést.

A harmadik kérdésről

42 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a származási országnak a láthatási jogról érdemben határozó bírósága által az e jog hatékonyságának a biztosítása céljából megállapított kényszerítő bírság behajtását a láthatási jog végrehajtására irányuló eljárás részének kell-e tekinteni, amely eljárásra a 2201/2003 rendelet 47. cikkének (1) bekezdése értelmében a nemzeti jog az irányadó, vagy azt azon rendszer részének kell tekinteni, amelynek a hatálya alá az e kényszerítő bírság által biztosítani kívánt jog tartozik, és ezért azt a 2201/2003 rendeletben meghatározott szabályok szerint végrehajthatónak kell nyilvánítani.

43 Amint azt a 2201/2003 rendelet (2) preambulumbekkezdése hangsúlyozza, a láthatási jogra vonatkozó határozatok kölcsönös elismerését az Európai Unió jogi térsége keretében prioritásként határozták meg. Ezek a határozatok, melyek különösen fontosnak minősülnek, különös rendszer hatálya alá tartoznak. A 2201/2003 rendelet ugyanis a 28. cikkének (1) bekezdésében és 41. cikkének (1) bekezdésében előír egy könnyített – sőt, automatikus – végrehajtási rendszert, amely a kölcsönös bizalom elvén alapul.

44 E kölcsönös bizalom miatt és az említett rendelet 26. cikke szerint e határozatok érdemben nem vizsgálhatók felül.

45 A jelen ügyben a kényszerítő bírság, amelynek a végrehajtását az alapügyben kérelmezik, a 2201/2003 rendelet értelmében a láthatási jog érdemi elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság által került megállapításra.

46 Igaz, hogy a 44/2001 rendeletről eltérően a 2201/2003 rendelet nem tartalmaz a kényszerítő bírságra vonatkozó szabályt, amint az elődje, az 1347/2000 rendelet sem. Amint azonban azzal az Európai Bizottság is érvel, abból, hogy e rendelet megszövegezésekor nem vitatták meg ezt a kérdést, nem vonható le az a következtetés, hogy az uniós jogalkotónak arra irányult a szándéka, hogy a kényszerítő bírságok végrehajtását e rendeletek hatálya alól kizárja. Az ilyen intézkedés ugyanis azáltal, hogy hozzájárul a meghozott határozatok tiszteletben tartásához, ezen, a láthatási jog tárgyában meghozott rendeletek értelmében a 2201/2003 rendelet által követett, hatékonyságra vonatkozó cél keretébe illeszkedik.

47 Amint azt a jelen ítélet 35. pontja megállapította, az alapügy tárgyát képező kényszerítő bírság csupán járulékos jellegű az általa biztosított főkötelezettséghez képest, mely főkötelezettség nevezetesen abban áll, hogy a felügyeleti jogot gyakorló szülő együttműködjön a láthatási jog végrehajtásában, azon szabályoknak megfelelően, amelyeket a származási országnak az ügy érdemi elbírálására hatáskörrel rendelkező bírósága megállapít.

48 E kényszerítő bírság végrehajtása következésképpen közvetlenül kapcsolódik mind e főkötelezettséghez, mind pedig annak az elmulasztásához.

- 49 E kapcsolatra tekintettel a láthatási jogra vonatkozó határozatban kiszabott kényszerítő bírság nem tekinthető elszigetelt, önálló kötelezettségnek, hanem azt elválaszthatatlannak kell tekinteni azon jogtól, amelynek a védelmét biztosítja.
- 50 Ezért az említett kényszerítő bírság behajtásának ugyanazon végrehajtási rendszerbe kell tartoznia, mint amelybe a biztosítandó láthatási jog tartozik, nevezetesen a 2201/2003 rendelet 28. cikkének (1) bekezdésében és 41. cikkének (1) bekezdésében előírt szabályok rendszerébe.
- 51 A kényszerítő bírság végrehajtási rendszerének a láthatási jogra alkalmazandó végrehajtási rendszertől való különválasztása annak érdekében, hogy az – amint a finn és a litván kormány javasolta – magától a végrehajtási eljárástól függjön, amelyet a 2201/2003 rendelet 47. cikkének (1) bekezdése értelmében a végrehajtás helye szerinti tagállam nemzeti joga határoz meg, lehetővé tenné ezen állam bírósága számára azt, hogy ő maga vizsgálja felül a láthatási jog megsértésének fennállását.
- 52 Márpedig az ilyen felülvizsgálat, amelyre a végrehajtás helye szerinti állam szabályai szerint kerülne sor, és amely magában foglalná az adott ügy körülményeinek az ezen állam bírósága által történő értékelését, ellentétes lenne az uniós jogalkotó arra irányuló szándékával, hogy az e területen hozott határozatok tekintetében egységes és könnyített végrehajtási rendszer kerüljön bevezetésre, amelynek keretében tiltott a végrehajtás helye szerinti bíróság mindenfajta érdemi beavatkozása, és amely a származási ország bíróságában mint a láthatási jogra vonatkozó határozat meghozatalára joghatósággal rendelkezőként kijelölt bíróságban fennálló bizalmon alapszik.
- 53 E körülmények között a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az olyan kényszerítő bírság behajtása, amelyet a származási országnak a láthatási jogról érdemben határozó bírósága állapított meg e jog hatékonyságának a biztosítása céljából, ugyanabba a végrehajtási rendszerbe tartozik, mint amelybe az említett bírság által biztosított láthatási jogra vonatkozó határozat, és e bírságot így a 2201/2003 rendeletben meghatározott szabályok szerint kell végrehajthatónak nyilvánítani.

A negyedik kérdéstről

- 54 A negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a 2201/2003 rendelet keretében a kényszerítő bírságot elrendelő külföldi határozatok kizárólag akkor hajthatók-e végre abban a tagállamban, amelyben a végrehajtást kérték, ha a fizetendő összeg mértékét a származási tagállam bíróságai jogerősen megállapították.
- 55 A Bíróság előtti iratokból kitűnik, hogy a kényszerítő bírságot, amelynek a végrehajtását az alapügyben kérelmezik, a származási ország bírósága 1000 euróban állapította meg a láthatási jog minden megsértése után, 25 000 eurós maximális összeg mellett. Ezekből az iratokból az is kitűnik, hogy a belga eljárásjogi törvénykönyv 1385c. cikke értelmében a kényszerítő bírság jogosultjának a végrehajtás megkezdése előtt nem kell kérelmeznie, hogy a bíróság állapítsa meg a kényszerítő bírság végleges összegét. A belga jog e tekintetben különbözik a más tagállamokban hatályos szabályoktól, különösen a finn jogtól, amely szerint a Tpl. 19. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a jogosultnak kérelmeznie kell a bíróságtól a kényszerítő bírság végleges összegének a megállapítását azt megelőzően, hogy a végrehajtást kérelmezhetné.
- 56 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.) 43. cikkében a tagállami szabályozások között az e kérdéssel kapcsolatban fennálló különbségekből esetlegesen adódó nehézségek elkerülése céljából került előírásra az a szabály, amely szerint a kényszerítő bírságot elrendelő külföldi határozatok kizárólag akkor hajthatók végre abban a tagállamban, amelyben a végrehajtást kérték, ha a fizetendő összeget a származási tagállam bíróságai jogerősen megállapították (lásd a Dán Királyságnak, Írországnak, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok

végrehajtásáról szóló Egyezményhez, valamint az Egyezménynek a Bíróság általi értelmezésére vonatkozó jegyzőkönyvhöz való csatlakozásáról szóló, az 1978. október 9-i egyezményre [HL 1979. C 59., 71. o., 213. pont] vonatkozó, P. Schlosser által készített jelentést). E szabályt azonos megfogalmazással átvette a 44/2001 rendelet 49. cikke.

- 57 A 2201/2003 rendelet, és azt megelőzően az 1347/2000 rendelet ezzel szemben nem tartalmaz ezzel egyenértékű szabályt. Amint azonban a főtanácsnok az indítványának 81. pontjában megállapította, a kényszerítő bírság összege végrehajtása előtt való megállapításának a 2201/2003 rendelet alapján történő megkövetelése jól illeszkedik a láthatási jog érzékeny jellegéhez.
- 58 Amint arra a jelen ítélet 40. pontja emlékeztetett, a gyermeknek a Charta 24. cikkének (3) bekezdésében előírt, a két szülővel való személyes és közvetlen kapcsolattartáshoz való jogának a védelméhez alapvetően szükséges ezen jog fontossága az uniós jogalkotót arra vezette, hogy különös rendszert írjon elő az azt érintő határozatok végrehajtásának megkönnyítése céljából. E rendszer a tagállamok közötti kölcsönös, aziránt fennálló bizalom elvén alapul, hogy a nemzeti jogrendjeik képesek az uniós szinten és különösen az Alapjogi Chartában elismert alapjogok tekintetében egyenértékű és tényleges védelmet nyújtani (Aguirre Zarraga-ítélet, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, 70. pont), és az kizárja a származási ország bírósága által meghozott határozat bármilyen felülvizsgálatát.
- 59 Abban az esetben, ha a valamely tagállamban megállapított láthatási jog jogosultja e jog megsértésére hivatkozva valamely más tagállamban a végrehajtását kéri egy olyan kényszerítő bírságnak, amelynek a végleges összegét a származási ország bírósága nem állapította meg, a 2201/2003 rendelet által bevezetett rendszerrel ellentétes lenne a végrehajtás helye szerinti állam bírósága számára lehetővé tenni azt, hogy beavatkozzon az azon személy által fizetendő végleges összeg meghatározásába, aki azáltal, hogy a gyermek felett felügyeleti jogot gyakorol, köteles volt a láthatási jog végrehajtása céljából együttműködni. E meghatározás ugyanis a láthatási jog jogosultja által állított kötelezettségszegések vizsgálatát feltételezi. Az ilyen vizsgálat, melynek alapvető jelentősége van a gyermek mindenekfelett álló érdeke tekintetében, nemcsak annak megállapítását feltételezi, hogy a gyermek megjelenésének biztosítását hány alkalommal mulasztották el, hanem azon indokok értékelését is, amelyek e mulasztásokat okozták. Márpedig kizárólag a származási ország bírósága mint az érdemi döntéshozatalra hatáskörrel rendelkező bíróság jogosult arra, hogy ilyen jellegű értékeléseket végezzen.
- 60 Következésképpen az ilyen esetben a kényszerítő bírság jogosultjának igénybe kell vennie a származási országban rendelkezésre álló eljárási lehetőségeket annak érdekében, hogy a kényszerítő bírság végleges összegét megállapító okiratot állíttasson ki.
- 61 E megfontolásokból az következik, hogy a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2201/2003 rendelet keretében a kényszerítő bírságot elrendelő külföldi határozatok kizárólag akkor hajthatók végre abban a tagállamban, amelyben a végrehajtást kérték, ha az összeget a származási tagállam bíróságai jogerősen megállapították.

Az ötödik kérdéstről

- 62 A negyedik kérdésre adott válasza tekintettel e kérdést nem kell megválaszolni.

A költségekről

- 63 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e rendelet nem alkalmazható az olyan kényszerítő bírságnak a valamely tagállamban való végrehajtására, amelyet a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó, valamely más tagállamban hozott határozatban, az ezen láthatási jognak a szülői felügyeleti jog jogosultja által történő tiszteletben tartásának a biztosítása céljából állapítottak meg.**
- 2) **Az olyan kényszerítő bírság behajtása, amelyet a származási országnak a láthatási jogról érdemben határozó bírósága állapított meg e jog hatékonyságának a biztosítása céljából, ugyanabba a végrehajtási rendszerbe tartozik, mint amelybe az említett bírság által biztosított láthatási jogra vonatkozó határozat, és e bírságot így a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendeletben meghatározott szabályok szerint kell végrehajthatónak nyilvánítani.**
- 3) **A 2201/2003 rendelet keretében a kényszerítő bírságot elrendelő külföldi határozatok kizárólag akkor hajthatók végre abban a tagállamban, amelyben a végrehajtást kérték, ha az összeget a származási tagállam bíróságai jogerősen megállapították.**

Aláírások